Prædiken til 3. søndag efter Trinitatis – ”Den fortabte søn”
Af Mette Høyer Dansøn

Salmer: 237 Nu ringer de klokker ved daggryets komme, 411 Hyggelig, rolig, 54 Hvad mener I om Kristus

–

8 Om alle mine lemmer, 414 Den Mægtige finder vi ikke, 725 Det dufter lysegrønt af græs

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas:
Jesus sagde også: »En mand havde to sønner. Den yngste sagde til faderen: Far, giv mig den del af formuen, som tilkommer mig. Så delte han sin ejendom imellem dem. Nogle dage senere samlede den yngste alt sit sammen og rejste til et land langt borte. Der ødslede han sin formue bort i et udsvævende liv; og da han havde sat det hele til, kom der en streng hungersnød i landet, og han begyndte at lide nød. Han gik så hen og holdt til hos en af landets borgere, som sendte ham ud på sine marker for at passe svin, og han ønskede kun at spise sig mæt i de bønner, som svinene åd, men ingen gav ham noget. Da gik han i sig selv og tænkte: Hvor mange daglejere hos min far har ikke mad i overflod, og her er jeg ved at sulte ihjel. Jeg vil bryde op og gå til min far og sige til ham: Far, jeg har syndet mod himlen og mod dig. Jeg fortjener ikke længere at kaldes din søn; lad mig gå som en af dine daglejere. Så brød han op og kom til sin far. Mens han endnu var langt borte, så hans far ham, og han fik medynk med ham og løb hen og faldt ham om halsen og kyssede ham. Sønnen sagde til ham: Far, jeg har syndet mod himlen og mod dig. Jeg fortjener ikke længere at kaldes din søn. Men faderen sagde til sine tjenere: Skynd jer at komme med den fineste festdragt og giv ham den på, sæt en ring på hans hånd og giv ham sko på fødderne, og kom med fedekalven, slagt den, og lad os spise og feste. For min søn her var død, men er blevet levende igen, han var fortabt, men er blevet fundet. Så gav de sig til at feste. Men den

ældste søn var ude på marken. Da han var på vej hjem og nærmede sig huset, hørte han musik og dans, og han kaldte på en af karlene og spurgte, hvad der var på færde. Han svarede: Din bror er kommet, og din far har slagtet fedekalven, fordi han har fået ham tilbage i god behold. Da blev han vred og ville ikke gå ind. Hans far gik så ud og bad ham komme ind. Men han svarede sin far: Nu har jeg tjent dig i så mange år og aldrig overtrådt et eneste af dine bud; men mig har du ikke givet så meget som et kid, så jeg kunne feste med mine venner. Men din søn dér, som har ødslet din ejendom bort sammen med skøger – da han kom, slagtede du fedekalven til ham. Faderen svarede: Mit barn, du er altid hos mig, og alt mit er dit. Men nu burde vi feste og være glade, for din bror her var død, men er blevet levende igen, han var fortabt, men er blevet fundet.«
Lukasevangeliet-15, 11-32

Der er så mange lag i denne pragtfulde lignelse, i lignelsen, der bærer navnet, ”Lignelsen om den fortabte søn”. Lignelsen er en ud af tre lignelser hos Lukas om at miste og finde igen. Der er fåret, der mistes og findes igen.. Der er mønten, der tabes og findes igen… og der er sønnen, som rejser ud og vender tilbage igen.

Lignelsen ” Om den fortabte søn” handler om mange ting, men også om en far, der tilgiver en søn, der har vanæret familien og hjembragt skam med sine handlinger.

Store teologiske begreber som ”skam”, ”tilgivelse”, ”nåde” og ”retfærdighed” er på spil i denne lignelse.

”Skam” fylder ikke så meget i kristendommen, men det gør den i den mellemøstlige kultur, som lignelsen er opstået i. Og her ser vi at ”skam”, den kan tilsidesættes. Skam skal ikke ødelægge relationen mellem familiemedlemmer eller mellem os og Gud. Vi kan bide skammen i os og komme videre, også uden at lade skammen fylde i det videre liv.

Gud er ikke retfærdig. Han er over vores retfærdighed, og derfor kan vanæren og skammen bides i sig – tilgives og slettes. – Men hvad gør det ved vores retfærdighedssans, når det er lige meget hvordan vi opfører os? Når alle bare kan tilgives? – Ja, det er forholdet mellem storebror og lillebror et godt billede på. Vi har det svært ved Guds retfærdighed. Vi har det svært ved at Gud ligestiller os uden at skele til fortjeneste.

På realplan, kan vi godt kende os selv i både lillebror, storebror og far.

Lillebror tager ikke ansvar for den fædrene arv, men vil gerne leve livet – realiserer sine egne drømme. Det kan man jo godt forstå. Hvem vil ikke gerne gøre det, de selv har mest lyst til, i stedet for at tænke på en familie hele tiden… Det er et slid at have familie. Det må vi erkende, og mange af os vælger alligevel at have dybe familiære relationer. Nok også fordi, familien også er der når det bliver svært… Lillebroren i lignelsen, han havde overfladiske relationer, det opdagede han, da han løb tør for penge… og så søgte han tilbage til sin primære relation, - han tog hjem til sin far.

Hvis nu Far i lignelsen er Gud, og vi så er den der løber væk, så kan vi læse lignelsen sådan, at vi altid kan få lov til at vende hjem, også selv om vi ikke har været samskabende på Gudsriget i en periode. Gud kan se bort fra skam og vanære, fordi kærlighed er større.

Gud lader altid en dør stå på klem til den fortabte der gerne vil hjem.

Vi kan føle os fortabte når vi har bevæget os væk fra Gud. Men vi kan faktisk også være tæt på, sidde i kirken – altid have gjort det rigtige og stadig føle os fortabte. Storebroren i lignelsen virker lidt fortabt, da han ikke kan finde glæde i hjemkomsten af lillebroren.

Hvis man selv har en høj moral og oftest gør det rigtige, kan det være svært at se på denne verdens små brødre, der skøjter igennem livet, uden at tage del i arbejdet og uden at tage vare på vores fælles arv.

Det irriterer vores retfærdighedssans, at Gud ikke er en retfærdig Gud, der lader flittige fortjene mere end de ikke flittige – at Gud i stedet for retfærdig er nådig og kærlig.

Men så kommer der alligevel tidspunkter i vores liv, hvor vi ikke selv kan opretholde det perfekte, og så er det også godt nok for de ellers arbejdsomme, at Gud er nådig og ikke kun retfærdig. Der står også en dør på klem til storebroderen, der ikke vil ind og feste og have et stykke af fedekalven…. Han må gerne komme hjem dagen efter. Han må komme hjem når han er klar igen.

Det er både nemt at spejle sig i lillebroderen og i storebroderen, men det er også nemt at spejle sig i far.

At være forældre til teenagere kan godt være slidsomt, selv om det selvfølgelig også er vildt dejligt. Men man kan ikke gøre nogen ting godt nok…. Man kan ikke gøre sine forskellige teenagere tilfredse. Hvis man er hård overfor den ene, så forsvarer den anden den… Og hvis man ikke er hård nok, men lader stå for meget til, så er det også forkert. Det er svært at finde den retfærdige balance. Og så flytter de hjemmefra, og man kan bare stå og spejle ud i horisonten og håbe, at de på et tidspunkt får lyst til at komme hjem igen, om ikke andet så for at besøge og måske tjekke op på, om det går forældrene godt nok… Man kan håbe at familiebånd og omsorg står over lyst og selvrealisering. Og man håber også omsorgen er en lyst, og ikke kun en forpligtelse, de børn, der ligner store broderen i lignelsen besidder, mens de små glemmer at have omtanke.

Vi håber vores børn har lyst til at være trofaste, også når det bliver deres tidspunkt til at være de stærke.

Vi har en Far/ barn relation til Gud. Og Gud ved godt, at vi ikke altid er trofaste. Men han opgiver os ikke af den grund. Selv om vi farer vild og bliver væk, så er vi ikke opgivet. Vi må gerne komme hjem.

Vi må gerne komme hjem efter at have været helt væk, måske flirtet med en anden tro – vi må gerne komme hjem.

Vi må gerne komme hjem efter at have været lunkne og uengagerede - Vi må gerne komme hjem og igen mærke en pinseild og kaste os ind på arbejdet på den fædrene gård…

Det sidste er nok der de fleste danskere er. De er døbte… og så? Ja så tænker de måske ikke mere over det i mange år.

Men vi må komme hjem. Og finder vi ikke vejen selv, kan det være Gud finder os. Som den gode hyrde, der finder et får, der er blevet væk. Eller som konen, der leder i sofaen og under gulvbrædderne for at finde en tabt mønt. Gud opgiver os ikke sådan lige. Vi er hans. Han er som en far for os. Han vil os, også selv om vi ikke har været trofaste i lang tid.

Der er en dør på klem.
Vi må gerne komme hjem.

Jeg havde en bisættelse for ikke så lang tid siden, hvor familien havde fået en sangerinde til at synge en sang. Og Hun sang en sang, før sunget af Ray Dee Ohh, hvor omkvædet lyder sådan:

Jeg vil la' lyset brænde
Og la' min dør stå på klem
Indtil du har set, hvad du ville
Indtil du er hos mig igen
Jeg vil la' lyset brænde
Og la' min dør stå på klem
Se, mit hjerte gløder i natten
For at du kan finde vejen hjem

Kære Gud, lad os altid finde vejen hjem.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud,
Fader, Søn og Helligånd,
du, som var, er og bliver én sand treenig Gud,
højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed
Amen